

Næringskomiteen,
Stortinget

Deres ref
2025/1570

Vår ref
25/2877-

Dato
5. mai 2025

Dokument 8:256 S (2024–2025) – representantforslag om virkemidler for økt verdiskaping i norsk romindustri

Jeg viser til brev fra Stortingets Næringskomite datert 24. april om representantforslag 256 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Lene Westgaard-Halle, Sandra Borch, Kari Elisabeth Kaski, Alfred Jens Bjørlo og Rasmus Hansson. Forslaget omfatter ni forslag til virkemidler for økt verdiskaping i norsk romindustri.

Jeg er enig i hovedtrekkene i representantenes situasjonsbeskrivelse, og det har etter min vurdering vært god dialog med Stortinget om rompolitikken gjennom interpellasjon og spørsmål. Romvirksomhet er viktig for svært mange sektorer, og betydningen er økende, særlig sikkerhetspolitisk. Det har tradisjonelt vært bred tverrpolitisk enighet om den norske rompolitikken. Det opplever jeg at det fremdeles er, noe også den enstemmige innstillingen til Totalberedskapsmeldingen viser. Der trekkes romsikkerhet og viktigheten av satellittbaserte tjenester for totalforsvaret og totalberedskapen frem.

Norge har en unik geografisk plassering, som både gir store bruksområder og mulighet for strategisk infrastruktur, eksempelvis nedlastings- og kontrollstasjoner for satellitter i polarbane og oppskyting. Vi har også gode teknologimiljøer som er verdensledende innen sine nisjer.

Romvirksomheten skal være et verktøy for norske interesser. Som representantene er inne på, har vi fire godt forankrede mål for norsk romvirksomhet:

- Fremme lønnsomme bedrifter, vekst og sysselsetting
- Dekke viktige samfunns- og brukerbehov
- Sørge for tilfredsstillende sikring av samfunnsviktig rominfrastruktur

- Sikre norske utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser i romvirksomhet og det ytre rom

I tillegg gikk regjeringen i Hurdalsplattformen inn for å:

- Legge til rette for en komplett norsk industriell verdikjede for rombasert infrastruktur og tjenester for småsatellitter.
- Satse på romindustrien, blant annet gjennom aksen Andøy–Narvik–Tromsø–Svalbard. Vi vil arbeide for et nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø og et nasjonalt innovasjonssenter for rombasert virksomhet på Andøya, og utnytte næringspotensialet i at Andøya Spaceport nå realiseres.

Jeg er som sagt i stor grad enig i hovedtrekkene i representantenes situasjonsbeskrivelse. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er nå vesentlig annerledes som følge av Russlands angrepskrig mot Ukraina enn da forrige rommelding ble lagt fram i 2019, og utviklingstempoet i romsektoren er høyt. Jeg ser derfor positivt på forslaget om å iverksette arbeid med en ny romstrategi, for å ytterligere tydeliggjøre retning for norsk romsatsing. Samtidig vil jeg påpeke at det er gjort betydelige fremskritt nasjonalt på viktige strategiske områder de siste årene. Det arbeides strategisk og godt på mange nivåer, både i norske forskningsinstitutter, i industrien, og i en rekke etater som bruker satellittbaserte tjenester i utførelsen av sine samfunnsoppdrag.

Regjeringen satser på romvirksomhet, nettopp på grunn av denne virksomhetens betydning for nasjonal sikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap, og som tilretteleggende teknologi for verdiskaping i Norge. Jeg har lyst til å fremheve noen saker:

- Igangsettelse av etablering av nytt sjøfibersamband til Svalbard og Jan Mayen, som vil legge grunnlag for stabil overføring av satellittdata i mange år fremover.
- I Arctic Ocean Surveillance-prosjektet har Norsk Romsenter gitt Kongsberg Defence and Aerospace AS og Eidel AS i oppdrag å utvikle to satellitter for maritim overvåking. Prosjektet har også betydning for Andøya Spaceport AS og Kongsberg Satellite Services AS (KSAT). ESA er en sentral samarbeidspartner i utvikling og kvalitetssikring av prosjektet. Et fremtidig satellittbasert overvåkingssystem utredes, som en oppfølging av prosjektet.
- Vi jobber med en ny romlov, som skal gi oss et tilpasset, næringsvennlig og moderne regelverk, som tar høyde for fremtidig utvikling av sektoren.
- Vi forhandler med EU om deltakelse i EUs satellittkommunikasjonsprogram Secure Connectivity. Jeg forventer at vi kan legge frem en sak for Stortinget til høsten.
- Vi arbeider aktivt opp mot EU for å sikre full norsk deltakelse i EUs neste romprogram, på like vilkår som EUs medlemsland.
- Vurdering av ny programperiode i ESA. Vårt forslag vil bli lagt fram som del av statsbudsjettet for 2026. Som del av utredningen som ligger til grunn for forslaget er det vurdert hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.

- Vi arbeider med å ferdigstille avtale om norsk tilgang til Galileo PRS for å gi myndigheter sikrere tilgang på posisjonssignaler.

Jeg ser frem til å legge frem flere av disse sakene for Stortinget i løpet av året.

Jeg vil knytte noen kommentarer til de ulike punktene i representantforslaget.

1. Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi som skal legge føringer for hva Norge har som mål å utvikle og anskaffe innen romkapasiteter.

Jeg ser positivt på forslaget om å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi og vil derfor vurdere å igangsette et slikt arbeid. Innholdet i en eventuell strategi bør være resultat av grundige vurderinger av norske behov og hensiktsmessige tiltak. Jeg vil derfor ikke forskuttere hva som bør være hovedfokus og tiltak i en slik strategi, men en strategi bør berøre de temaene som tas opp i representantforslaget.

2. Stortinget ber regjeringen etablere et tverrfaglig/tverrdepartementalt romorgan med et tydelig mandat. Organet bør ha til oppgave å samordne all statlig virksomhet innenfor romfart og romkapasiteter, og norsk romnæring bør involveres i dette arbeidet.

Som næringsminister er jeg også romminister, og har samordningsansvaret for romvirksomhet, og herunder romsikkerhet, på sivil side. Etaten vår, Norsk Romsenter, understøtter meg og departementet i den rollen. NFD leder to interdepartementale fora for koordinering av arbeidet med romvirksomhet på tvers av departementer og etater. Min vurdering er at Norsk Romsenter i stor grad ivaretar den rollen som representantene etterlyser i dette tiltaket. Norsk Romsenter er statens strategiske, samordnende og utøvende organ for å sikre en effektiv utnyttelse av verdensrommet til beste for det norske samfunn. Norsk Romsenter har løpende kontakt med industriaktører, som også involveres i strategiske diskusjoner. Norsk Romsenter brukes som rådgiver av en rekke departementer, etater og virksomheter som er brukere av satellittbaserte tjenester, både på sivil side og av Forsvaret.

Det er helt naturlig å involvere romnæringen i arbeidet med en eventuell ny romstrategi, og involvering av næringsaktører i ulike arbeider har jeg god erfaring med. I dag er romnæringen bl.a. involvert i NFDs arbeid for påvirkning av EUs neste romprogram. Representanter fra næringen deltar i NFDs kontaktgruppe for informasjonsutveksling, og har bidratt med innspill til NFD. Samtidig er det etter min vurdering ikke naturlig at representanter for industrien deltar i de etablerte interdepartementale fora.

3. Stortinget ber regjeringen umiddelbart intensivere arbeidet med å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogrammer.

Dette forslaget fra representantene vurderer jeg at er vel ivaretatt allerede. Regjeringen jobber aktivt for å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogram fra 2028. Nærings- og fiskeridepartementet leder arbeidet, i tett dialog med særlig Utenriksdepartementet, Forsvarsdepartementet og Norsk Romsenter. Det er også god dialog med næringslivet og

norske virksomheter som bruker tjenestene. Resultatene av arbeidet vil vi først se til høsten, når Kommisjonen legger fram sitt forslag til romprogram.

4. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.

ESA har et georeturprinsipp som innebærer at det er mål om at hvert enkelt land skal få kontrakter og leveranser som tilsvarer det som hvert enkelt land bidrar med. Norsk retur på de industrirettede (frivillige) programmene var 97 prosent, og 81 prosent i de obligatoriske programmene i 2024. Som del av forberedelsene til ministerrådsmøtet i ESA i november er det naturlig at vi vurderer hvordan Norge skal få best mulig nasjonal nytte av deltakelsen i ESA. Dette kommer vi tilbake til i forslag til statsbudsjett for 2026.

5. Stortinget ber regjeringen på ESAs ministerrådsmøte senhøstes 2025 varsle at Norge vil opprettholde innbetalingene til ESAs frivillige programmer på dagens nivå.

Regjeringen vil legge frem sin vurdering knyttet til ESAs industrirettede (frivillige) programmer i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

6. Stortinget ber regjeringen legge en langsiktig plan for styrking av Norsk Romsenter og nasjonale følgemidler med mål om økt gevinstrealisering og verdiskaping i næringen.

Norsk Romsenter bør ha en størrelse og kompetanse som speiler oppgaver gitt i etatens tildelingsbrev. En eventuell styrking må stå i forhold til planlagte og forventede fremtidige aktiviteter. Både en eventuell styrking av Norsk Romsenter og de nasjonale følgemidlene vil det være naturlig å vurdere i arbeidet med en eventuell ny romstrategi og i forbindelse med statsbudsjettet.

7. Stortinget ber regjeringen vurdere incentivene for samarbeid mellom forskningsinstitutter og romindustrien og identifisere hindringer for samarbeid og kunnskapsutveksling.

Instituttsektoren i Norge spiller en viktig rolle som kunnskapsprodusent for offentlig sektor og næringsliv og som formidler av ny kunnskap fra FoU-arbeid. Instituttsektoren har en sentral rolle for at forskningsresultater spres og anvendes på nye områder. Selv om det de siste årene har vært vekst i næringslivets egenutførte FoU, viser tall fra Statistisk sentralbyrå at det samarbeidet mellom universiteter og høyskoler og institutter og næringslivet som kan måles i penger, går ned. Denne trenden ble omtalt i Strategi for å øke næringslivets investeringer i FoU som ble lagt frem våren 2024. I meld. St. 14 (2024–2025) *Sikker kunnskap i en usikker verden* varslet regjeringen at de vil foreta en gjennomgang av forskningsinstituttenes rolle i forskningssystemet og vurdere mulige tiltak som kan styrke oppdragsmarkedet og koblingene mellom næringslivet og forskningsmiljøene med tanke på omstilling og utvikling.

8. Stortinget ber regjeringen på egnet måte vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for arbeids- og ansvarsavklaring mellom romvirksomhetene i Norge.

Jeg legger til grunn at romaktørene selv er best til å finne sine nisjer og samarbeide og samhandle til eget og felles beste. Samtidig er statens engasjement i norsk romsektor naturlig å adressere i arbeidet med en eventuell ny romstrategi.

9. Stortinget ber regjeringen på egnet måte se på hvordan virkemiddelapparatet bør tilpasses for å gi de mindre selskapene innen romindustri flere muligheter som underleverandører.

Evalueringskriteriene for tildeling av tilskuddsordningen nasjonale følgemidler har vært revidert de senere år for å styrke andelen midler til små og middelstore bedrifter (SMB-er). Romsektoren har også tilgang på de generelle virkemidlene i det næringsrettede virkemiddelapparatet. Fellesnevnerne for disse virkemidlene er at de er åpne for alle næringer og at de skal bidra til økt forskning, innovasjon og verdiskaping i næringslivet. Noen av virkemidlene er forbeholdt enkelte stadier i bedriftsutviklingen, for eksempel oppstartsfasen. Gjennom virkemiddelapparatet kan næringslivet, inkludert romsektoren, få tilgang på finansiering, infrastruktur, kompetanse og nettverk. Finansieringsvirkemidlene inkluderer tilskudd, skattefradrag, lån, garantier og egenkapitalinvesteringer. Noen bedrifter, og kanskje spesielt små bedrifter og etablerere, kan oppleve det som krevende å finne riktig virkemiddel for deres prosjekt. Regjeringen har derfor opprettet den digitale løsningen *Én vei inn*, for å gjøre det enklere å finne frem til rett sted i virkemiddelapparatet.

Med hilsen

Cecilie Terese Myrseth